Gemeente Echt-Susteren

Ingekomen
- 1 MEI 2023

Gemeente Echt-Susteren
Postbus 450
6100 AL ECHT

Nieuwe Markt 55, Echt
Postbus 450, 6100 AL Echt
Tel. 0475 - 478 478
info@echt-susteren.nl
www.echt-susteren.nl
KvK 51651866
BTW (NL00)19.06.483.B01
NL86 BNGH 0285 1023 70
BIC-code BNGHNL2G

Echt, 26 april 2023

- 1 MEI 2023

Verzonden:

Onderwerp: Conceptbegroting 2024, begrotingswijziging 2023-1 GR VRLN en oprichting Stichting Waarborgfonds

Ons kenmerk: Z23/140149-D - 163233

Team: B&O

Bijlage(n): -

Uw brief van: 13 april 2023

Behandeld door: S. Marx

Geachte Griffier,

Op 17 april 2023 ontvingen wij uw verzoek om een inhoudelijke reactie op de ontwerpbegroting 2024 Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), de begrotingswijziging 2023-1 VRLN en het ontwerpbesluit oprichting Stichting Waarborgfonds VRLN. U verzoekt om deze inhoudelijke reactie zo spoedig mogelijk u aan te reiken, zodat de inhoudelijk reactie nog aan het presidium op 1 mei 2023 kan worden voorgelegd. In het navolgende geven wij onze inhoudelijke reactie in de vorm van een '5 minuten-versie' een advies aan de raad.

Voor alle duidelijkheid merken wij op dat het Dagelijks Bestuur (DB) van de VRLN de jaarrekening 2022 ter informatie aanbiedt en de ontwerpbegroting 2024, de begrotingswijziging 2023-1 en het besluit tot het oprichten van de Stichting Waarborgfonds voor eventuele zienswijzen aanbiedt.

5-minuten-versie

Jaarrekening 2022

- *Coronapandemie, opvang ontheemden Oekraïne en coördinatie crisisnoodopvang asielzoekers.*
  Ook in 2022 speelde de VRLN een cruciale schakel tussen het Rijk en gemeenten bij de crises die zich voordeden. De coronapandemie duurde voort met de werkzaamheden voor de VRLN op het gebied van testen, bron- en contactonderzoek en vaccineren. Daarnaast kreeg de VRLN door de oorlog in Oekraïne te maken met een grote vluchtelingenstroom en de impact van deze oorlog op de wereldwijde economische ontwikkelingen. De kosten samenhangend met deze crises worden op basis van afspraken met de diverse ministeries vergoed.

- *Reguliere werkzaamheden*
  Naast al deze inzet voor de crises voert de VRLN het reguliere uitvoeringsprogramma zo veel mogelijk uit. De extra taken zetten de uitvoering natuurlijk wel onder druk omdat personele capaciteit niet onbeperkt beschikbaar is.

- *Rekeningresultaat*
  Het jaar 2022 heeft de VRLN afgesloten met een voordelig resultaat van € 965.000. In het rekeningresultaat is de opbrengst Hoogwater 2021 verwerkt die is ontvangen van het Rijk ten bedrage van € 346.000 en de aanvullende bijdrage voor de zorg aan kinderen uit Oekraïne (€ 403.000). Deze 2 bijdragen buiten beschouwing gelaten is er sprake van een positief resultaat van € 216.000, met name door incidentele baten. Daarnaast is het rentevoordeel ingezet om tegenvallers, zoals hogere energielasten, hogere kapitaallasten en stijgende ICT-lasten op te vangen. Dit is geen structurele oplossing voor de gestegen lasten uit loon- en prijsstijging.

- *Bestemming resultaat*
  Het Dagelijks Bestuur is voornemens het Algemeen Bestuur voor te stellen een viertal reserveringen te doen vanuit het voordelig rekeningresultaat:
  1. De gemeenten hebben in het gemeentefonds een bijdrage gekregen voor de zorg aan kinderen uit Oekraïne (zie decembercirculaire 2022). Het is noodzakelijk dit bedrag in te zetten voor aanvullende zorg door artsen en verpleegkundigen (€ 403.000);
  2. Een deel van het rekeningresultaat ten goede te laten komen aan het waarborgen van de paraatheid van de brandweer en de dienstverlening van de GGD. De geplande uitstroom is de komende jaren veel hoger dan in de afgelopen tijd. Medewerkers stoppen daarnaast eerder door het inzetten van opgespaarde verlofuren. In roosterfuncties moet vervanging per direct plaatsvinden. Dit maakt het versneld werven en opleiden van personeel noodzakelijk (€ 300.000);
  3. Een bedrag te reserveren voor informatieveiligheid (€ 100.000). De noodzaak van investeren in informatieveiligheid is in 2021 en 2022 onderstreept door cyber-incidenten waar de VRLN mee te maken heeft gekregen. Naast technologische maatregelen worden in de organisatie interne procedure aangescherpt;
  4. Een bedrag reserveren om na bestuurlijke besluitvorming over dit onderwerp een bijdrage te kunnen leveren aan het voor een deel vergoeden van schadeclaims als gevolg van het verbieden van evenementen op de 11e van de 11e in 2021 (€ 100.000). Het uitgangspunt is dat de VRLN bij het verbieden van evenementen eventueel een bijdrage kan leveren in de dekking van gevolgschade als deze schade niet verhaald kan worden bij andere overheden en er ook geen andere voorzieningen beschikbaar zijn.

Begrotingswijziging 2023-1 en ontwerpbegroting 2024
De ontwerpbegroting 2024 is opgesteld op basis van de Kaderbrief 2024 die in december 2022 aan u is toegezonden. Begrotingswijziging 2023-1 is de eerste wijziging van de door het Algemeen Bestuur d.d. 8 juli 2022 vastgestelde begroting 2023. De voorliggende wijziging heeft een wijziging van de gemeentelijke bijdrage tot gevolg.

- *Loon- en prijsstijging 2023*
  Bij het opmaken van de ontwerpbegroting 2024 woedt de oorlog in Oekraïne in al z'n heftigheid voort. Deze oorlog leidde tot een grote vluchtelingenstroom en heeft impact op de wereldwijde economische ontwikkeling. De prijzen stijgen in West Europa hard en als gevolg daarvan in Nederland ook de lonen.

  Op 28 februari 2023 is een principe akkoord bereikt over de arbeidsvoorwaarden voor het personeel in dienst van de veiligheidsregio's. Bij VRLN zal sprake zijn van een gemiddelde loonkostenstijging van 9,54 % in 2023. Daarnaast zijn er nog secundaire arbeidsvoorwaarden voorgesteld, die voor de VRLN tot een kostenstijging leiden. Bovenstaande leidt tot een extra gemeentelijke bijdrage vanaf 2023 van € 3,068 miljoen. Voor Echt-Susteren betekent dit een toename van € 177.000.

  Het Kabinet heeft aangegeven bij voorjaarsnota 2023 het accres in het gemeentefonds te verhogen om de doorwerking van de prijsstijging op te vangen. In de begrotingswijziging 2023 neemt de VRLN een voorschot op deze verwachte verhoging. Voor de gemeentelijke bijdragen betekent dit een verhoging van € 1,436 miljoen.

Voor onze gemeente bedraagt het aandeel in de prijsstijging 2023 € 83.000 zodat de bijdrage aan de VRLN met in totaal € 260.000 toeneemt vanaf 2023. In afwijking van de gebruikelijke systematiek wordt in 2023 aansluiting gezocht bij de procentuele verhoging van het accres in het gemeentefonds, waarbij wordt uitgegaan van een percentage van 7% met een structurele doorwerking naar 2024 en verder. In de toelichting is niet aangegeven welke lijn door de VRLN gevolgd wordt wanneer de procentuele verhoging in het gemeentefonds afwijkt van de door de VRLN gehanteerde 7%. Ook is niet toegelicht in hoeverre dit percentage van 7 aansluit bij de procentuele kostenstijgingen waarmee de VRLN zelf te maken heeft op basis van bijvoorbeeld afgesloten contracten. Voor 2023 zou dit, in elk geval gedeeltelijk, in beeld moeten zijn.

Deze aanpassing van de loon- en prijsindex 2023 betekent een voorgestelde begrotingswijziging 2023 en heeft een structureel karakter voor de volgende begrotingsjaren. Deze aanpassing vormt daarmee, vooruitlopend op vaststelling begrotingswijziging 2023-1, de basis voor de concept ontwerpbegroting 2024.

- *Begroting 2024*
  De concept ontwerpbegroting 2024 is gebaseerd op de kaderbrief 2024. Telkens wordt de jaarschijf van het begrotingsjaar op basis van de cijfers van het CBS aangepast. In deze systematiek is niet voorzien in een indexering van de meerjarenbegroting. In de gemeentelijke bijdrage is wel de doorwerking van de loon- en prijsindexatie 2023 die een structureel karakter heeft, verwerkt. Met deze loon- en prijsstijging is voor onze gemeente een bedrag gemoeid van € 159.000 vanaf 2024.

- *Structureel tekort op budget kapitaallasten materieel brandweer*
  Vanaf 2015 is bekend dat het in de regionalisering van de brandweer overgedragen budget voor de kapitaallasten te laag is. Vrijwel direct na de regionalisering is begonnen de brandweerzorg efficiënt(er) te organiseren. De slagkracht en de hieraan gerelateerde capaciteit aan materieel is in de afgelopen jaren telkens weloverwogen naar beneden bijgesteld. Daarnaast is in 2017 een egalisatiereserve voor de kapitaallasten gevormd. De technologische ontwikkeling kent een hoog tempo. Voor een doelmatige inrichting van de brandweerzorg is het noodzakelijk het materieel tijdig te vervangen en daarbij te anticiperen op de technologische vernieuwing. Daarnaast is de prijsontwikkeling in deze sector hoog. Op groot transport, tankautospuiten maar ook communicatie apparatuur ziet men prijsstijgingen tot wel 30% ten opzichte van vijf jaar geleden. Om het structurele tekort dat ontstaat op te vangen wordt het budget voor de dekking van de kapitaallasten stapsgewijs verhoogd met een bedrag van € 1.048.000 in 2027. Voor de begroting 2024 betekent dit een extra bijdrage van € 524.000. Met deze aanvullende bijdrage vanaf 2024 is het tevens mogelijk de verplichte technologische vernieuwing van het materieel te versnellen. De hogere bijdrage bedraagt voor onze gemeente in 2024 € 32.000 en loopt op naar ongeveer € 60.000 in 2027.

- *Versterking Medische Milieukunde*
  Verontreinigingen van de leefomgeving (milieuverontreinigingen zoals bodem, lucht, water en kwaliteit van het binnenklimaat, veehouderij) en klimaatverandering worden door instanties als de WHO gezien als de grootste bedreigingen voor de volksgezondheid. Deze bedreigingen kunnen zich op de lange termijn uiten, maar ook tijdens een incident. Het werkveld medische milieukunde binnen de GGD Limburg-Noord is met de komst van de Omgevingswet en nieuwe thema's, zoals klimaatverandering, energietransitie, verduurzaming en gezonde leefomgeving aan versterking toe. Het taakgebied is kwetsbaar ingericht gezien de ambities van de GGD. Op dit moment worden de werkzaamheden door 1 vakspecialist gezondheid en 1 medewerker medische milieukunde uitgevoerd. Daarnaast is het team niet operationeel actief in de bestrijding van incidenten door het ontbreken van een Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS). Deze taak is tegen betaling belegd bij de GGD Zuid-Limburg. Om de rol van Medische Milieukunde te versterken, is het structurele budgettaire kader vanaf 2024 verhoogd met € 150.000. Het aandeel van onze gemeente hierin bedraagt € 9.000 vanaf 2024.

- *Ingroeimodel Verdeelsleutel Jeugdgezondheidszorg*
  Voor de Publieke Gezondheid is het aantal inwoners maatgevend en voor de jeugdgezondheidszorg het aantal inwoners tot 18 jaar in combinatie met twee beleidsindicatoren die relevant zijn voor de inzet van de jeugdgezondheidszorg. De nieuwe verdeelsleutel voor de jeugdgezondheidszorg geldt vanaf begrotingsjaar 2022. Om de herverdeeleffecten te verkleinen wordt een ingroeimodel van 4 jaar gehanteerd. In 2023 wordt 50% van het verschil verrekend, oplopend tot 100% in de begroting 2025. Voor onze gemeente betekent dit een lagere bijdrage van € 1.000.

Oprichting Stichting Waarborgfonds
Het AB VRLN heeft op 1 april 2022 ingestemd met de oprichting van de landelijke Stichting Expertisebureau Veiligheidsregio's. Hiermee kunnen veiligheidsregio's collectief een ongevallenverzekering inkopen en per 1 januari 2024 de schades afwikkelen. De volgende stap is het inrichten van een waarborgfonds voor niet-verzekerbare aanspraken na dienstongevallen. Op 16 december jl. heeft het Veiligheidsberaad, het overlegorgaan van de 25 voorzitters veiligheidsregio's, mede op advies van de Bestuurlijke Advies Commissie Brandweer, het principebesluit genomen tot het oprichten van een Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's.

- *Huidige situatie*
  Op 1 juli 2022 heeft het Veiligheidsberaad besloten tot oprichting van het expertisebureau risicobeheer. Op 12 oktober is het expertisebureau feitelijk opgericht. De brief van het DB VRLN over de oprichting van de Stichting Waarborgfonds gaat over de stap te komen tot een waarborgfonds. De aangewezen rechtsvorm voor het waarborgfonds is een stichting.

- *Toekomstige situatie*
  De veiligheidsregio's hebben straks een waarborgfonds waarmee zij gezamenlijk de Landelijke Aanspraken na Dienstongevallen financieren voor zover deze niet verzekerd zijn. Daarnaast hebben ze een gezamenlijk expertisebureau risicobeheer waarmee zij collectief een ongevallenverzekering kunnen inkopen en per 1 januari 2024 deze schades kunnen afwikkelen. Deelname aan het waarborgfonds is vrijwillig. Wel is deelname aan het expertisebureau een vereiste gelet op de onderlinge samenhang.

  De deelnemers (veiligheidsregio's) storten jaarlijks een bijdrage in het waarborgfonds. Indien er op grond van de Landelijke Regeling Aanspraken na Dienstongevallen een uitkering dient te worden gedaan aan een medewerker die een dienstongeval is overkomen en deze aanspraak niet gedekt wordt door de ongevallenverzekering, volgt een betaling uit het waarborgfonds aan de veiligheidsregio. De veiligheidsregio gebruikt deze vergoeding vervolgens om de aanspraak van de betreffende medewerker mee te betalen. De verwachting is dat de veiligheidsregio's hun deelname aan het waarborgfonds kunnen financieren uit hun huidige begroting. VRLN zal een initiële bijdrage van ongeveer € 150.000 leveren aan het waarborgfonds. Deze omvang sluit aan bij de reservering die VRLN zelf jaarlijks heeft aangehouden voor het financiële risico van dienstongevallen. In die zin is er geen sprake van nieuw beleid. Alleen in geval de veiligheidsregio een uitkering wil doen bovenop de aanspraken, die gelden op grond van de Landelijke Regeling Aanspraken na Dienstongevallen, zal deze ten laste komen van de algemene reserve.

  Voor het waarborgfonds is een verdeelsleutel overeengekomen op basis van inwoneraantal. Dat is een eenvoudige maat voor het vormgeven van de onderlinge solidariteit, immers er bestaat een relatie tussen het aantal inwoners en het aantal brandweermedewerkers. Het schadebeeld is over het hele land min of meer vergelijkbaar. De verdeelsleutel wordt na 5 jaar geëvalueerd. De formele oprichting van het waarborgfonds volgt zo spoedig na de definitieve besluitvorming in het Veiligheidsberaad. Beoogd wordt het waarborgfonds per 1 januari 2024 operationeel te hebben met het oog op de invoering van de Landelijke Regeling Aanspraken na Dienstongevallen en de ingangsdatum van de gezamenlijke ongevallenverzekering.

  Het besluit tot het oprichten van de Stichting Waarborgfonds wordt pas genomen nadat de raden van de deelnemende gemeenten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de

gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het Algemeen Bestuur te brengen. Dit is op basis van artikel 31a, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Nut, noodzaak en effect van de gemeenschappelijke regeling
Door de instelling van de diverse Veiligheidsregio's wordt beoogd een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie te realiseren. Door de aansturing van de brandweer, de geneeskundige hulpverlening en politie op regionaal niveau te beleggen is een adequate aansturing gewaarborgd van de diensten die bij de primaire hulpverlening bij rampen en crises worden ingezet.

De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel:

I. De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen op het gebied van:
   a. De brandweerzorg;
   b. De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR);
   c. De rampenbestrijding en crisisbeheersing;
   d. Het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen;
   e. Het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio.

II. De behartiging van die taken die door de wet- en regelgeving aan gemeenten zijn toegekend op het gebied van collectieve preventie volksgezondheid en maatschappelijke zorg en waarvoor samenwerking tussen gemeenten op de schaal van de regio uit het oogpunt van verhoging van efficiency en effectiviteit wordt vereist.

Deelname aan de Veiligheidsregio is een wettelijke verplichting.

Advies aan de gemeenteraad
Met in achtneming van de bepalingen in de wet gemeenschappelijke regelingen heeft de raad tenminste 8 weken de gelegenheid om de zienswijze in te dienen voordat besluitvorming in het Algemeen Bestuur van de VRLN plaatsvindt. Besluitvorming van het Algemeen Bestuur is voorzien op 7 juli 2023. De reactietermijn loopt tot 6 juli 2023. Met het oog op tijdige doorgeleiding naar het Algemeen Bestuur verzoekt het DB VRLN de raad, indien mogelijk, voor 15 juni 2023 een reactie kenbaar te maken.

Begrotingswijziging 2023-1 en ontwerpbegroting 2024
Ten aanzien van de begrotingswijziging 2023-1 en de ontwerpbegroting 2024 wordt voorgesteld de raad te adviseren de volgende zienswijzen kenbaar te maken:

1. Voor een beter en reëler beeld van de bijdrage aan de VRLN voor de komende jaren verzoeken wij de VRLN om een meerjarige indexering toe te passen in de conceptbegroting voor de komende jaren.

2. Voor de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 wordt de VRLN opgeroepen om bij de kadernota 2025 en vervolgens de begroting 2025 met ombuigingsscenario's te komen om de gemeentelijke bijdrage voor de toekomst te beperken. De omvang van de ombuigingsvoorstellen omvat tenminste 3% van de gemeentelijke bijdragen.

3. In afwijking van de gebruikelijke systematiek wordt in 2023 aansluiting gezocht bij de procentuele verhoging van het accres in het gemeentefonds, waarbij wordt uitgegaan van een percentage van 7% met een structurele doorwerking naar 2024 en verder.
   In de toelichting is niet aangegeven:
   a. welke lijn door de VRLN wordt gevolgd wanneer de procentuele verhoging in het gemeentefonds afwijkt van de door de VRLN gehanteerde 7%;

b. in hoeverre dit percentage van 7 aansluit bij de procentuele kostenstijgingen waarmee de VRLN zelf te maken heeft op basis van bijvoorbeeld afgesloten contracten. Voor 2023 zou dit, in elk geval gedeeltelijk, in beeld moeten zijn.

Wij verzoeken om de toelichting naar aanleiding van deze vraagpunten aan te vullen. Wanneer in de jaarrekening(en) blijkt dat de begrote indexering 2023 en/of 2024 hoger is dan de werkelijke indexering dan verzoeken wij om het voordeel dat hierdoor ontstaat terug te betalen aan de gemeenten.

Oprichting Stichting Waarborgfonds

Ten aanzien van besluit tot het oprichten van de Stichting Waarborgfonds wordt voorgesteld de raad te adviseren geen zienswijzen kenbaar te maken.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders gemeente Echt- Susteren,

secretaris voorzitter